

Geir Winje

1997 (2004)

EN KORT PRESENTASJON AV BAHÁ'Í

TROEN PÅ ENHET

Bahá'í-troen bygger særlig på Bahá'u'lláhs skrifter. Det viktigste lærepunktet, eller den grunnleggende trosforestillingen, dreier seg om enhet: Enhet mellom menneskene og enhet mellom religionene begrunnes i Guds enhet: Det finnes bare én Gud, derfor finnes det egentlig bare én religion for én menneskehet.

I bahá'í-troen forstås denne religionenes enhet dithen at alle religionsstiftere og store profeter før Bahá'u'lláh har gitt åpenbaringer fra den ene Gud til ulike kulturer gjennom tidene: Abraham, Krishna, Moses, Zarathustra, Buddha, Jesus og Muhammed har alle formidlet det samme grunnleggende budskapet fra Gud. Dette budskapet er utformet ulikt, fordi menneskeheten til ulike tider og i ulike kulturer har hatt ulike forutsetninger og behov. I dette ligger - etter bahá'í-troens egen forståelse - en anerkjennelse av alle de store religionene. Vår erkjennelse av Gud og det guddommelige er begrenset og relativ, med andre ord har ingen religion noe endegyldig bilde av sannheten.

På en måte kan vi si at Bahá'u'lláh i og for seg ikke sa noe nytt til menneskeheten. Han kom med det samme kjernebudskapet som de tidligere profetene: Mennesket er skapt av en kjærlig Gud. Mennesket er et åndelig vesen, og skal leve videre etter dette livet. Ifølge bahá'í-troen er dette religionenes svar på "de evige spørsmål".

Samtidig kom Bahá'u'lláh med et *nytt* budskap, tilpasset vår tid og vår tids behov. Dette nye henger sammen med at menneskeheten i vår tid har nådd en form for modenhet, og er i stand til å se de store, globale sammenhengene. Menneskeheten kan i vår tid oppleves som en enhet, noe som fører til at samarbeid mellom nasjoner, religioner og etniske grupper nå er mulig. Av dette nye perspektivet følger at eventuelle konflikter må løses ved forhandlingsbordet.

Fordi bahá'í-læren ivaretar "de gamle sannheter" samtidig som den gir dem et nytt perspektiv, tilpasset dagens verden, forventes det at denne religionen kan samle alle de gamle religionene. En mener at tilhengere fra ulike religioner vil få oppfylt sine respektive lengsler og profetier i bahá'í-troen.

Det legges i bahá'í-troen relativt liten vekt på konkrete trosforestillinger om dommedag, djevel, engler og så videre, selv om denne religionen har mange fellestrekk med de semittiske religionene jødedom, kristendom og islam. Fokus rettes snarere mot den monoteistiske fellesforestillingen. Konkrete trosforestillinger som ifølge bahá'í-troen henger sammen med de ulike religionenes kulturelle bakgrunn (for eksempel forfedredyrking, reinkarnasjon og nattverd) blir respektert, men oppfattes ikke som absolutte: Mennesket *kan* erkjenne religiøse sannheter, men denne erkjennelsen er som sagt relativ og begrenset.

KULT - RELIGIØST LIV

Fordi de kulturelle særtrekkene i ulike religioner må forstås som relative, behøver ikke religiøse riter utføres på en bestemt måte. I bahá'í-religionen oppfattes ikke kultens *form* som vesentlig i trosutøvelsen. Likevel markeres livssyklusen slik andre religioner gjør det: De nyfødte døpes ikke, men det er vanlig med en navnedag.

15-åringene konfirmeres heller ikke, men får sjansen til å formelt erklære seg som bahá'í'er med "bahá'í-modenhet". I dette uttrykket ligger at en tar ansvaret for sitt eget åndelige liv, det vil si å søke sannheten gjennom bønn og delta i bahá'í-samfunnets liv. Til tross for tilhørighet og gudstjenesteliv, skal det åndelige livet først og fremst leves *uavhengig* av andre mennesker. Bahá'í-troen fremstår på denne måten som en både kollektiv og individualistisk religion.

I Norge har Bahá'í-samfunnet vigselfrett, og ekteskapsinngåelsen er en religiøs seremoni. Ved dødsfall har samfunnet også sine egne seremonier. Disse livssyklusritene korresponderer med det menneskesynet jeg har skissert nedenfor.

Bahá'í-kalenderen deler året i 19 måneder á 19 dager, og lokale bahá'í-grupper møtes hver 19. dag til en samling der bønn og skriftlesing står i sentrum. I tillegg arrangeres det gjerne gudstjenester i templene eller "tilbedelseshusene" på søndagene. Templene er ulike og preget av forskjellige kulturers byggeskikk, men visse fellestrekk går igjen: De har gjerne ni sider og en kuppel (jamfør nistjernen, bahá'í-religionens symbol). Dette symboliserer menneskehetens mangfold, og samtidig dens grunnleggende enhet. Det nærmeste tempelet ligger i Tyskland. I Norge møtes bahá'í'er privat, i leide lokaler eller for eksempel i bahá'í-senteret i Oslo.

Gudstjenestene består av bønn, sang og lesing fra hellige skrifter fra alle de store religionene. For øvrig feirer bahá'í-medlemmene de høytidene de selv ønsker. I Norge feirer derfor de fleste jul og påske. I tillegg feires ni høytider knyttet til bahá'í-troens historie, for eksempel Bahá'u'lláhs fødsels- og dødsdag. Den viktigste av disse høytidene er Rizvan, en tre dagers feiring i april til minne om da Bahá'u'lláh sto fram med sin erklæring til menneskeheten.

Ellers er det viktig å be og meditere, samt lese i de hellige skrifter, for eksempel Bibelen, Koranen og Bahá'u'lláhs skrifter. Gjennom disse aktivitetene kan den enkelte bygge opp og videreutvikle sitt åndelige liv. Det åndelige livet kan ikke forstås løsrevet fra det praktiske liv. Vesentlig i bahá'í-livet er med andre ord etikk og nestekjærlighet i praksis (det vil blant annet si sosialt og politisk arbeid).

ETISK OG POLITISK ARBEID

Bahá'í-samfunnets medlemmer skal helst ikke delta i partipolitisk arbeid, fordi det anses som splittende. Politisk *samlende* arbeid er derimot ønskelig, noe som har ført Bahá'í inn i et tett samarbeid med ulike FN-organisasjoner og humanitære grupper.

Bahá'í-religionens visjon er én verden, med en demokratisk valgt politisk ledelse, et overnasjonalt økonomisk system og én religion. Dette forventes, dette ber en om, og dette arbeider en for i praksis. Bahá'í-lærens etiske prinsipper faller i stor grad sammen med

moderne human-etiske prinsipper: Både fri forskning, sivilisasjonsutvikling, demokratisering, utjevning mellom fattige og rike, utdanning for alle, nedrustning og miljøvern står på programmet. Bahá'í-samfunnet arbeider også for ett, overnasjonalt språk - en naturlig konsekvens av den grunnleggende enhetstanken som styrer alle prioriteringene innenfor religionen.

Videre går bahá'í-samfunnet inn for likeverd i mange sammenhenger, både i forholdet mellom kvinner og menn og i forholdet mellom ulike raser. Her skiller bahá'í-religionen seg klart fra mange eldre religioner som ofte viderefører og bekrefter patriarkalske samfunnsstrukturer eller anser en spesiell rase eller nasjon som viktigere enn andre.

På det personlige plan håndheves tradisjonelle etiske prinsipper: En tar avstand fra alle former for drap, tyveri, løgn, utukt, rusmidler og så videre. Et nøysomt og enkelt liv er det beste middelet til åndelig vekst, og åndelig vekst vil føre til større toleranse og solidaritet med andre mennesker. I tråd med dette oppfordres det til omgang med mennesker fra ulike kulturer. Bare slik kan fordommer brytes ned. Innadvendt (åndelig) og utadvendt (sosial) virksomhet forutsetter altså hverandre, og kan sammenlignes med å puste ut og inn. Dette "åndedrettet" er betingelsen for personlig vekst.

MENNESKESYN

Livet som menneske kan i bahá'í-sammenheng sammenlignes med livet som foster. Det er en forberedelsestid der en kan utvikles og gjøre seg klar til livet i de kommende verdener. Hvert menneske har en individuell, evig sjel. Når vi dør, vil sjelen leve videre, og døden er på en måte fødselen til et nytt liv. Det nye livet kan leves i Guds nærhet; dette er "himmelen". Om sjelen derimot lever videre med stor avstand til Gud, kan vi snakke om et "helvete".

På den ene side er hensikten med å leve et menneskeliv på jorden å utvikle de kvalitetene i livet som gjør det mulig å leve nær Gud etter døden. Bahá'u'lláhs skrifter beskriver ikke det hinsidige, som både er og skal være et mysterium. Det dennesidige livet er i praksis det viktigste. Det er her og nå vi lever, og bahá'í-troen forkynner ingen verdensfjernhet.

På den annen side er derfor hensikten med menneskelivet å være tilstede i og arbeide for en bedre verden for alle mennesker. Skal bahá'í'ere og andre mennesker virkelig kunne delta i dette arbeidet, må de utvikle seg til autonome og selvstendige individer, noe som ikke kan skje innenfor autoritære livssyn og bevegelser.

Mennesket har altså en tofoldig, men ikke todelt, natur. På den ene side kan vi oppnå nær kontakt med Gud, ta del i hans arbeid i denne verden og leve nær ham i den neste. På den annen side lever vi menneskelige liv med alle de begrensninger det innebærer, knyttet til livssituasjoner avhengig av kultur, historisk epoke og andre begrensende faktorer. Det åndelige livet kan ikke forstås løsrevet fra det praktiske liv. Bahá'í-tilhengerne bruker derfor gjerne uttrykket "anvendt åndelighet".

KORT HISTORIKK

Religionen Bahá'í oppsto etter at profeten Bahá'u'lláh (1817-92) mottok sine åpenbaringer i Iran i 1853. Han var i utgangspunktet en tilhenger av profeten Báb (1819-50), som hadde erklært seg som sjia-Islams etterlengtede 12. imam, noe som førte ham i martyrdøden. I Bahá'í-religionens øyne har Báb en rolle som kan tilsvare døperen Johannes' i kristendommen: En forløper for den som skulle komme.

Bahá'u'lláh erklærte seg selv som profet, og fikk derfor problemer med muslimske autoriteter, som ikke godkjenner noen profet etter Muhammed. Han satt store deler av sitt liv i fengsel, men fikk likevel spredt sitt budskap, blant annet gjennom en rekke brev til konger og regjeringssjefer. Han ble etter lange fengselsopphold fordrevet fra Iran til Palestina. Etter hans død ble religionens verdenssenter bygd i Haifa.

Etter Bahá'u'lláhs tid ble troens lære fortolket, videreutviklet og utbredt av 'Abdu'l-Bahá, Bahá'u'lláhs eldste sønn (1844-1921). Den tredje lederen var Shogi Effendi Rabbani, 'Abdu'l-Bahás dattersønn. Disse tre fulgte hverandre i tråd med sine livstestamenter, men da Shogi Effendi døde i 1957, etterlot han seg ikke noe testamente. Derfor ble trossamfunnet fra nå av ledet av et råd som blant annet arbeidet for å finne frem til en egnet lederstruktur. Etter studier i Bahá'u'lláhs skrifter, ble det bestemt å opprette "Det universelle rettferdighetens hus" som et styrende organ på Karmelfjellet ved Haifa. Siden 1963 er derfor Bahá'í-samfunnet ledet av ni medlemmer som velges for en femårsperiode.

Bevegelsen har spredt seg til mange land, og er i dag den religionen som prosentvis vokser sterkest på verdensbasis. Etter samfunnets egne opplysninger har religionen ca 6 millioner medlemmer fordelt på over 200 land i alle verdensdeler. Bahá'í er altså ingen "nyreligiøs bevegelse", men en verdensreligion.

UTTALELSE FRA ET MEDLEM

Da jeg ble en Bahá'í var det fordi jeg oppfattet det som den mest meningsfulle og effektive måten å skape en bedre verden på. Tidligere hadde jeg gått i demonstrasjonstog og skreket meg hes, men i Bahá'í-sammenheng fikk jeg på en måte samlet alt i en helhet. Både politisk arbeid og et høyere bevissthetsnivå. Jeg opplevde opprinnelig stor avstand til all religion. Jeg kommer fra en pietistisk vestlandsbygd med et "svart" gudsbilde. Gjennom Bahá'í åpnet jeg meg for både Kristus og andre manifestasjoner av Gud. Bahá'í gir en slags forklaringsmodell til både menneskehetens historie og mål. Alt henger sammen, og alle religionene har faktisk rett.

Det viktigste ved å være en Bahá'í? Det er faktisk en konkret plan for hvordan vi mennesker kan skape fred og enhet på jorda. Det gir et felles mål å arbeide for - både globalt og i familielivet. Prinsippene i Bahá'í kan anvendes både i nærmiljøet og på arbeidsplasser. Det fine med Bahá'í er at disse prinsippene kan omsettes i praktisk handling. Det er ikke bare noe som står i bøker, men gir anvendelige retningslinjer - både individuelt, lokalt og globalt.

OPPSUMMERING

Ifølge Kunnskapsforlagets store leksikon er det særlig 12 av Bahá'u'lláhs prinsipper som er viktige. Disse 12 prinsippene ligger til grunn for dagens bahá'í-virksomhet.

- Hele menneskeheten må betraktes som en enhet
- Alle mennesker skal selv granske sannheten
- Alle religioner har et felles grunnlag
- Religionen må føre til enighet menneskene imellom
- Religionen må stemme overens med vitenskap og fornuft
- Mann og kvinne må ha samme rettigheter
- Alle fordommer må vekk
- Verdensfreden må virkeliggjøres
- Både mann og kvinne må få den beste åndelige og moralske oppdragelse
- De sosiale spørsmål må løses
- Verden må få et felles språk og et felles skriftsystem (her kan tilføyes: et felles økonomisk system)
- Verden må få en felles øverste domstol

ADRESSER OG LITTERATUR

Litteratur og informasjon kan fås fra: Bahá'í-samfunnet, Holmenkollveien 26A, 0376 Oslo – tlf Drammensveien 110 A, 0376 Oslo – tlf 22 55 95 85. Se også [Bahá'í Norge](#).